

Ontrafel je eigen stijl

Reader les 3, scheppingskracht

Ontrafel je eigen stijl is een cursus van Diana Bokje

Kijk voor meer informatie op
www.bokje.com

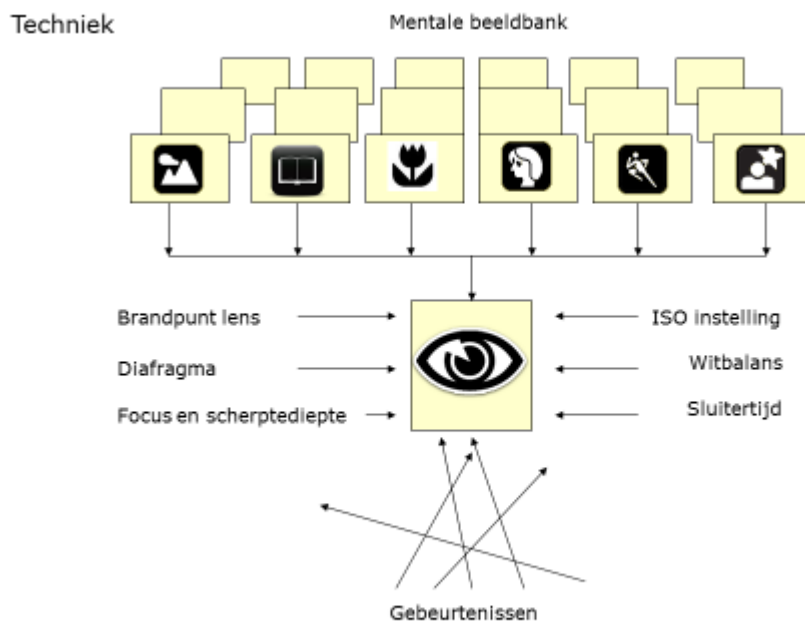
Copyright Diana Bokje

Inhoud

Techniek	4
Textuur	4
Ruw-zachtcontrast.....	5
Tijd.....	6
Tijdsbeeld.....	6
Het beslissende moment.....	6
Beweging	7
Manipulatie	7

Techniek

Wanneer je een onderwerp wilt fotograferen, gebruik je de fotografische technieken om tot een beeld te komen. De brandpuntafstand van je lens, de sluitertijd, korrel, focus en diafragma zijn technische beeldelementen die bepalend zijn voor de balans in je foto. Wanneer je oog op een onderwerp valt, gaan je hersenen razendsnel aan de slag om te bepalen welke techniek je nodig hebt om je onderwerp vast te leggen. Hierbij maken je hersenen gebruik van een mentale beeldbank waarin alle beelden die je ooit hebt gezien van een soortelijke situatie zijn opgeslagen en gecategoriseerd (denk aan de verschillende scenemodes die je op je camera kunt instellen). Op basis van deze mentale beeldbank ben je in staat om snel beslissingen te nemen. Vaak ben je je niet eens bewust van alle keuzes die je maakt. In het schema over het fotografische proces van R.L. Gregory kun je goed zien hoe dit werkt.

Fotografisch proces, R.L. Gregory

Textuur

Eén van de belangrijkste zintuiglijke waarnemingen is de tastzin. Onze eerste kennismaking met de wereld gebeurt via dit zintuig. Wanneer je als fotograaf de textuur van een onderwerp kun je bij de kijker een tastervaring oproepen. Bij het weergeven van textuur hebben we het over de stofuitdrukking. Denk bijvoorbeeld aan de structuur van sneeuw, een rots of een fluwelen doek. Wanneer je naar de foto kijkt, kun je het materiaal bijna voelen.

Met textuur geef je verstillung weer. Denk bijvoorbeeld aan roest, bemoste paden en vervallen muren. Hiermee roep je een melancholieke sfeer op. Door in een macrofoto de textuur van een bloemblad weer te geven of in een luchtfoto de structuur van de stad roep je vervreemding op. Door met de schaal te spelen suggereer je je dat het onderwerp een voelbare structuur heeft die in werkelijkheid niet bestaat.

Ruw-zachtcontrast

Er is sprake van ruw-zachtcontrast wanneer twee texturen met tegenovergestelde tactiele eigenschappen tegenover elkaar worden gezet. De zachte huid van een naakt lichaam op een rotspartij, zachte sneeuw op een harde strakke marmeren ondergrond. Ook andere structuren kunnen met elkaar contrasteren zoals droog en nat of een organische structuur ten opzichte van een kunstmatige structuur.

Tijd

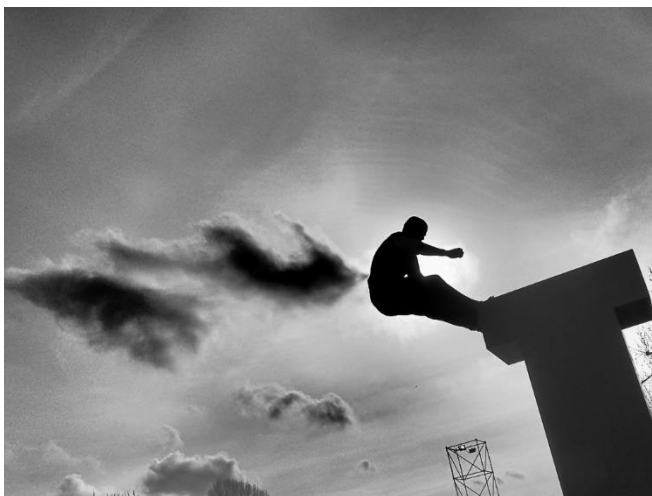
Fotografie en film zijn de enige media waarin je tijd kunt bewaren. Wanneer je een foto maakt, bevries je als het ware de tijd en neem je een stukje met je mee. Dit stukje kan een fractie van een seconde zijn of een periode van een paar uur wanneer je bijvoorbeeld de beweging van sterren wilt weergeven.

Tijdsbeeld

Aan de hand van kleding, auto's en kapsels kunnen we herleiden wanneer een foto is gemaakt. Zo kun je een tijdsbeeld vastleggen. Wanneer je ieder jaar eenzelfde gebeurtenis vastlegt, creëer je een tijdsdocument. Maak bijvoorbeeld ieder jaar een portret van je zoon of dochter op zijn verjaardag. Aan de hand van oude foto's komen we veel te weten over vroeger. Foto's vormen herinneringen. Foto's confronteren ons met de onverbiddelijk vervliegende tijd. Een foto van een geliefde kan steun bieden wanneer geliefden tijdelijk niet bij elkaar zijn, verdriet en woede oproepen bij een scheiding of melancholie wanneer het een overleden persoon betreft. Wie meer wil weten over de melancholieke en surrealistische waarde van fotografie raad ik het boek 'Over fotografie' Van Susan Sontag aan.

Het beslissende moment

Een andere manier om met tijd om te gaan in fotografie is het beslissende moment. Fotograaf Henri Cartier Bresson definieerde dit moment als volgt: “Bij beweging is er een moment waarop de bewegende elementen in balans zijn. De fotograaf moet dit moment grijpen om het evenwicht te bevriezen”. Het draait hierbij dus om het cruciale moment van beweging. Ook het moment voor de beweging draagt een bepaalde zeggingskracht in zich. Wanneer de tijd even stil lijkt te staan vlak voor de beweging in volle omvang losbarst. Er gebeurt niets, maar het passieve moment is de aanzet tot de beweging. Dit noemen we de Initiaal-fase.

Beweging

Bij het beslissende moment gaat het om het bevriezen van een gebeurtenis. Door een lange sluitertijd te gebruiken, kun je beweging weergeven. Bewegende elementen vervagen met een lange sluitertijd waardoor wij beweging ervaren. Je kunt deze beweging op verschillende manieren weergeven:

- Onderwerp scherp, bewegende elementen vaag
- Achtergrond scherp, onderwerp vaag
- Onderwerp scherp, achtergrond vaag (meetrekken)
- Centrum scherp, omgeving vaag (in- en uitzoomen tijdens opnamen)

Met behulp van een stroboscoopflitser kun je een beweging gefaseerd weergeven. Je ziet de beweging zich in stukjes in één beeld voltrekken.

Een derde manier om het verstrijken van tijd weer te geven en beweging te suggereren is om meerdere opnames van een onderwerp met steeds een net iets ander standpunt of moment over elkaar heen te leggen.

Manipulatie

Bij manipulatie denken we vaak aan de bewerking van foto's achteraf in de computer. Een fotograaf geeft zijn visie op de werkelijkheid weer. Dat houdt in dat een foto nooit objectief is en er altijd een bepaalde mate van manipulatie aan te pas komt. Bij geënceneerde fotografie vindt de manipulatie al plaats voor de opname. De fotograaf creëert zijn eigen werkelijkheid. Ook tijdens de opname vindt er manipulatie plaats. Denk aan het standpunt van de fotograaf en de gekozen brandpuntafstand. Een foto van een demonstratie op een groot plein oogt heel anders wanneer de fotograaf midden tussen de demonstranten staat en ze beeldvullend weergeeft of wanneer de fotograaf vanaf de rand van het plein met een groothoeklens en een lege voorgrond een groepje demonstranten vastlegt. Beiden maken een foto van de werkelijkheid, maar allebei vertellen ze een eigen verhaal. Manipulatie achteraf kan zowel met de computer als analoog. Fotomontages zijn al bijna zo oud als de fotografie zelf. Het geeft de fotograaf de vrijheid zijn eigen wereld te scheppen of zijn visie op de wereld te geven. Fotograaf Ruud van Empel begon zijn carrière met het maken van collages op papier. Nu doet hij hetzelfde, maar dan digitaal waardoor zijn montages steeds geavanceerder zijn geworden.